

nieuwe boeken, verslagen e.d.

Geschiedenis van Nederlands landschap in kaart gebracht

Op 10 mei 1984 zijn de eerste proefbladen van de Historisch-Landschappelijke Kaart van Nederland, schaal 1 : 50.000, aan een groot aantal belangstellenden gepresenteerd. Op deze kaart wordt de geschiedenis van het Nederlandse landschap in beeld gebracht.

Het Nederlandse landschap heeft een langdurige ontwikkeling meegemaakt. Sommige elementen in het landschap dateren al uit de prehistorie, zoals hunebedden en grafheuvels. In en na de Middeleeuwen zijn echter de belangrijkste inrichtingswerkzaamheden uitgevoerd.

In het huidige landschap zijn nog tal van elementen en structuren aanwezig die informatie verschaffen over de bewonings- en ontginningsgeschiedenis van ons land en als zodanig het landschap cultuurhistorische waarde verlenen. Deze waarde wordt echter in toenemende mate bedreigd door stadsuitbreiding, ruilverkaveling of aanleg van wegen. Bescherming van de cultuurhistorische waarden van ons land is derhalve geboden. Een overzichtelijke en voor iedereen toegankelijke inventarisatie van deze waarden kan daarbij een belangrijk hulpmiddel zijn. Op de Historisch-Landschappelijke Kaart worden de ouderdom, functie, ontwikkeling en onderlinge samenhang aangegeven van de elementen waaruit het landschap is opgebouwd.

Onder auspiciën van de Natuurwetenschappelijke Commissie van de Natuurbeschermingsraad wordt reeds gedurende een vijftal jaren gewerkt aan een inventarisatie van de Nederlandse cultuurlandschappen. Dank zij een subsidie van het Prins Bernhardfonds konden de eerste proefbladen door de Stichting voor Bodemkartering worden gekarteerd. Er wordt naar gestreefd een kaartserie van geheel Nederland uit te brengen, waarbij elk kaartblad voorzien wordt van een uitgebreide toelichting.

De eerste proefbladen van de Historisch-Landschappelijke Kaart van Nederland zijn voorgelegd aan de toekomstige gebruikers, zoals planologen, landschapsarchitecten, natuur- en landschapsbeschermers en wetenschappelijk onderzoekers.

Nadere inlichtingen verkrijgbaar bij:

Drs. A.J. Haartsen, Natuurbeschermingsraad, Mallebaan 12, 3581 CN Utrecht, 030 - 331441 of drs. J.A.J. Vervloet Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Kontrollbuch für Vogelnistkästen

Er zijn weinig publicaties waarvan men met recht kan zeggen 'daar zaten we op te wachten'. Af en toe komt dat voor. Eén zo'n uitgave is beslist dit handige en praktische boek over vogels, nestkasten en wintervoeding. Bij het doornemen trof mij het feit, dat te merken

was dat de auteur als practicus heel goed beschrijft wat hij bedoeld. Dit komt tot uitdrukking in de vele opmerkingen tussen door waardoor de aanbevelingen aan waarde winnen. De treffende illustraties maken van de stof een geheel waarvan zowel beroeps als amateur vogelkundigen veel nut kunnen beleven. Niet alleen de vogels zelf in de nestkasten worden behandeld ook de andere, soms ongenode, gasten. De auteur vertelt aan de hand van illustraties ook over het economische belang van vogels voor de houtproductie, hoe te controleren enz. Slechts af en toe vond ik opmerkingen waarvan men kan stellen, dat deze op zijn minst discutabel zijn. Ik noem het absolute belang van de aanwezigheid van vogels bij schadebeperking van insecten. Het is immers bekend, dat in boomgaarden vogels een zoekgedrag kunnen ontwikkelen waardoor andere potentiële prooien niet (bij voorkeur) worden gezocht. Van Spreeuwen is het bekend, dat het aandeel 'nadelige' insecten in het voedsel slechts een ondergeschikt percentage is van het aantal dat in de omgeving voorkomt. Vogels dienen eerder als een geïntegreerde factor bij schadepreventie te worden opgevat. Anderzijds geeft de auteur ook toe dat het ophangen van nestkasten noodmaatregelen zijn die voor productiebos en tuinen op zijn plaats is. Hij is dus niet blind voor de werkelijke aard van de huisvestingsproblemen en de ingewikkelde ecologische samenhangen in houtrijke milieus. Op de zelfde lijn ligt het hoofdstuk over het bijvoederen in bos en tuin. Ook daar kan men critiek hebben (zo wordt in West-Duitsland jaarlijks minstens DM 250.000 uitgegeven om vogels te voederen, men zou er beter aan doen om dat geld beschikbaar te stellen voor biotoopherstel en -creatie) maar de praktische wenken kunnen behulpzaam zijn voor ieder die beseft dat situaties kunnen verschillen, dat men soms moet 'roeien met de riemen die je hebt'. Een kundige vraagbaak om te raadplegen is dan buitengewoon handig. Kortom, een praktisch boek zoals wij dat in de Nederlandse taal niet kennen. De mogelijke taalbarrière mag in dit geval geen hinder zijn want het boek hoort in de bibliotheek van iedere beheerseenheid. Dat laatste geldt zowel voor diegenen die nauwelijks door de administratieve papierwinkel heenkomen én toch mee moeten kunnen oordelen als veldmensen. De prijs mag geen belemmering zijn voor zo'n mooi, rijk geïllustreerd boek.

Pierre Maréchal.

Henzo, O., 1983: Kontrollbuch für Vogelnistkästen in Wald und Garten, 4e druk met notitiecahier (afzonderlijk), 361 pag., 140 kleurenfoto's, 36 zwart-wit foto's en 18 kleurenplaten. Niet in de boekhandel. Privé-uitgave: Dr. Otto Henze, 7770 Überlingen am Bodensee, Litscherweg 8, Duitsland. Prijs DM 43.40 (inclusief porto).